

PROGRAMA

Dijous 13 de novembre

Institut d'Estudis Catalans

(Carme, 47. Barcelona)

17.00-17.20 h

Inauguració de l'Onzena Jornada, a càrrec de Teresa Cabré, presidenta de l'IEC; de Laia de Nadal, rectora de la UPF, i de Joan Santanach, secretari general de Política Lingüística

17.20-17.30 h

Presentació a càrrec de Rosa Estopà, directora de la Càtedra Pompeu Fabra

17.30-18.30 h

Conferència inaugural:

"La intel·ligència artificial i les humanitats: el poder de la paraula", a càrrec de Lluís Nacenta, professor, escriptor i comissari en els àmbits de la música i el disseny sonor

Divendres 14 de novembre

Auditori de Mercè Rodoreda, campus de la Ciutadella, Universitat Pompeu Fabra (Ramon Trias Fargas, 25. Barcelona)

9.30 h

Recepció dels assistents

9.40-10.30 h

Conferència: **"Intel·ligència artificial i tecnologies del llenguatge. Reptes i oportunitats"**, a càrrec de Karina Gibert, catedràtica de la Universitat Politècnica de Catalunya-BarcelonaTech (UPC)

10.30-10.45 h

Debat

10.45-11.30 h

Presentació del projecte Galàxia, a càrrec de Josep Maria Ganyet, enginyer informàtic, director de l'agència Mortensen i un dels impulsors del projecte Galàxia

11.30-12.15 h

Pausa i cafè; visita a l'Espai Pompeu Fabra

12.15-12.35 h

Píndola reflexiva: **"Entre el quartil i l'acreditació: el desús del català en la producció científica"**, a càrrec de Marc Hernández Ruiz, professor i recercador del Grup MEDIUM de la UPF

12.40-14.00 h

Taula rodona: **"Com s'afavoreix la comunicació en català? Somnis del passat, projectes presents, reptes de futur"**

Moderador:

- Josep Maria Castellà, professor del Departament d'Humanitats

Ponents:

- Mariona Taulé, directora del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de Barcelona i responsable de Scribal
- Virginia Castillo, tècnica del Servei de Llengües de la UAB
- Horacio Saggion, professor d'informàtica i d'intel·ligència artificial de l'Escola d'Enginyeria de la UPF i cap del Grup de Processament del Llenguatge Natural-TALN
- Roger Cassany, professor de Comunicació de la UPF

14.00 h

Cloenda

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

"Parlar i entendre llengües en el marc dels nous paradigmes de la intel·ligència artificial (IA)"

Onzena Jornada de la
Càtedra Pompeu Fabra

Barcelona, 13 i 14
de novembre del 2025

La Càtedra Pompeu Fabra de la UPF organitza la seva onzena jornada científica, amb l'objectiu de difondre i de promoure la llengua catalana i l'obra de Pompeu Fabra.

Els nous paradigmes de la intel·ligència artificial generativa han transformat radicalment la manera com les persones interactuem amb la tecnologia, sobretot a partir d'assistents virtuals que utilitzen models de llenguatge avançats per generar text de manera conversacional i natural i redactar contingut interactuant amb l'usuari. De manera que produir, corregir i traduir un text, ja sigui oral o escrit, mai no havia estat tan estretament vinculat a una màquina.

Els nous algorismes no només acceleren processos que abans requerien molt de temps, sinó que també ofereixen una precisió i una flexibilitat sorprenents. La intel·ligència artificial sembla que ja és capaç d'aprendre de grans quantitats de dades, d'adaptar-se a diferents registres lingüístics i fins i tot de reconèixer matisos culturals que donen més naturalitat a les traduccions i a les correccions. Allà on abans calia un esforç humà intensiu, avui hi ha sistemes capaços de generar esborranys coherents, de detectar errades subtils o de transformar un discurs oral en text escrit de manera gairebé instantània. Això no substitueix el coneixement humà, però sí que n'esdevé un aliat imprescindible per multiplicar la producció i democratitzar l'accés a la comunicació en diverses llengües. Avui dia podem afirmar que la intel·ligència artificial ha catalitzat una nova revolució social amb conseqüències de tota mena; també acadèmiques.

Tanmateix, aquest avenç no afecta totes les llengües de la mateixa manera. La intel·ligència artificial pot ser una oportunitat, però també pot ser un repte. És un fet que les llengües majoritàries, com l'anglès, l'espanyol o el xinès, concentren la major part dels recursos i de

la recerca, mentre que les llengües minoritzades i/o minoritàries sovint desapareixen d'aquest marc. Garantir que el català i altres llengües que es troben en una situació similar siguin presents en aquestes plataformes no és només una qüestió tecnològica, sinó també una qüestió de justícia lingüística i de drets culturals. A més, és una inversió per a tothom: tant per als catalanoparlants com per als qui volen aprendre, escriure i parlar en català; tant per als qui hi treballen o hi estudien regularment com per a qualsevol persona de la comunitat universitària que s'hi vulgui acostar temporalment, com ara els estudiants d'intercanvi; tant per als qui són al seu mateix territori com per als qui viuen ben lluny.

Els nous models de la intel·ligència artificial poden esdevenir una oportunitat per revertir aquesta desigualtat. Incorporar corpus diversos, invertir en recerca aplicada i assegurar la col·laboració amb institucions acadèmiques i culturals pot permetre que llengües com el català siguin plenament funcionals en els entorns digitals del futur. Això no solament enforteix la vitalitat de la llengua, sinó que també enriqueix la diversitat lingüística global, i assegura alhora que el progrés tecnològic no impliqui uniformitat cultural, sinó pluralitat i inclusió.

Després d'una dècada de debats a l'entorn de l'ús de la llengua, hem volgut dedicar l'Onzena Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra a aquest tema, perquè pensem que és d'una importància crucial per al futur de la llengua. Per això, hi hem convidat especialistes que, des de diferents angles, abordaran la qüestió de les oportunitats i els reptes que implica parlar i entendre llengües en el marc dels nous paradigmes de la intel·ligència artificial. Us hi esperem un any més!

COMITÈ ORGANITZADOR

Rosa Estopà
Marta Herrero
Eva Parera
Albert Servitje

MÉS INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS

Càtedra Pompeu Fabra
Edifici Mercè
Carrer de la Mercè, 12
08002 Barcelona

Les persones que ho sol·licitin rebran un certificat d'assistència

L'assistència a la Jornada és gratuïta, però cal inscriure-s'hi prèviament.

Càtedra
Pompeu Fabra

Amb la col·laboració de

Institut
d'Estudis
Catalans